

PUBLIC LAW

Again about Waiving Criminal Prosecution

Mari-Claudia IVAN¹

Gheorghe IVAN²

Abstract: *As outlined in a previous study, the waiving criminal prosecution institution (article 318) of the Criminal Procedure Code (Law no. 135/2010) does not exist in the previous Criminal Procedure Code (from 1969), and any other codes, being „imported” from abroad and brought in our criminal law, as an innovation in this matter and also as a manifestation of the principle of the opportunity of criminal prosecution. The authors analyse the waiving criminal prosecution institution, from the perspective of the new regulations, presenting some critical aspects and proposing some improvements of the new regulations.*

Keywords: *Criminal Procedure Code, criminal prosecution, the principle of the opportunity of criminal prosecution, waiving criminal prosecution, criminological research*

1. Introducere

Aşa cum am subliniat într-un studiu anterior (Ivan & Ivan, 2016, pp. 155-173), instituția renunțării la urmărire penală din Codul de procedură penală actual (în continuare C.pr.pen.) nu exista în Codul de procedură penală anterior (din 1969, actualmente abrogat), fiind „importată” din străinătate și introdusă în dreptul

¹ Legal adviser, Doctor of Legal Sciences, Prefect's Institution, Ministry of Internal Affairs, Romania, Address: Revolution Square, no. 1A, district 1, 010086 Bucharest, Romania, E-mail: mariclaudia_i@yahoo.com.

² Professor, PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați, Faculty of Law and Administrative Sciences, Romania, Address: Domnească Street no. 111, Galați, Romania, & Associate Scientific Researcher - Legal Research Institute, Academician "Andrei Rădulescu" of the Romanian Academy, Romania, Corresponding author: ivan_gheorghe_p@yahoo.com.

Copyright: © 2025 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

nostru procesual penal, ca o inovație în materie și, totodată, ca o manifestare a principiului oportunității urmăririi penale prevăzut în art. 7 alin. (2) C.pr.pen.¹.

2. Evoluția instituției renunțării la urmărire penală

În forma inițială a instituției (art. 318 C.pr.pen.²), procurorul era suveran în materie, putând dispune renunțarea la urmărire penală în orice cauză penală, indiferent de

¹ „Art. 7. Obligatorietatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale [...]”

(2) În cazurile și în condițiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunța la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia.

[...]”

² „Art. 318. Renunțarea la urmărire penală

(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când, în raport cu conținutul faptei, cu modul și mijloacele de săvârșire, cu scopul urmărit și cu împrejurările concrete de săvârșire, cu urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii, constată că nu există un interes public în urmărirea acesteia.

(2) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

(3) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

d) să frecventeze un program de consiliere.

(4) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute la alin. (3), stabilește prin ordonanță termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.

(5) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin. (3) din prezentul articol și art. 315 alin. (2) - (4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute la alin. (3) din prezentul articol și sancțiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(6) În cazul neîndeplinirii cu rea-credință a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (4), procurorul revocă ordonanța. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului. O nouă renunțare la urmărirea penală în aceeași cauză nu mai este posibilă.

(7) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală se comunică în copie persoanei care a făcut sesizarea, suspectului, inculpatului sau, după caz, altor persoane interesate.”

În Proiectul Codului (actual) de procedură penală (în forma transmisă Parlamentului de către Ministerul Justiției), art. 318 avea următorul conținut:

„(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când, în raport de persoana inculpatului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de conținutul faptei, de modul și mijloacele de săvârșire, de scopul urmărit și de împrejurările concrete de săvârșire, de eforturile depuse de inculpat pentru

faptul că infracțiunea comisă prezenta o gravitate deosebită (cum ar fi: uciderea la cererea victimei, uciderea din culpă, vătămarea corporală, lipsirea de libertate în mod ilegal, traficul de persoane, traficul de minori, violul, actul sexual cu un minor¹, tâlhăria, ultrajul, ultrajul judiciar, luarea de mită², constituirea unui grup infracțional organizat, incestul, conflictul de interese³, traficul de droguri, spălarea de bani, infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene etc.); practic, nu a existat infracțiune din Codul penal sau din legile speciale care să nu fi intrat sub incidența art. 318 C.pr.pen.; or, acel mod de a privi lucrurile a reprezentat un eșec în lupta contra criminalității, un mod arbitrar de aplicare a legii penale și o

înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, constată că nu există un interes public în urmărirea acestuia.

(2) Renunțarea la urmărirea penală poate avea loc numai după punerea în mișcare a acțiunii penale și înainte de sesizarea camerei preliminare.

(3) Procurorul poate dispune ca inculpatul să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să-și îndeplinească obligațiile de întreținere scadente;

d) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, cu acordul inculpatului, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

e) să frecventeze un program de consiliere derulat sau monitorizat de serviciul de probațiune.

(4) În cazul în care procurorul dispune ca inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute în alin. (3), prin ordonanță stabilește termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni.

(5) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art.286 alin.(2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin.(3) și art. 315 alin. (2) – (4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute de alin. (3) și sancțiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(6) Dacă inculpatul nu dovedește îndeplinirea obligațiilor în termen de 6 luni de la comunicarea ordonanței, procurorul revocă ordonanța. O nouă renunțare la urmărirea penală nu mai este posibilă în aceeași cauză.

(7) Inculpatului și celorlalte persoane interesate, care au solicitat comunicarea soluției, li se comunică o copie a ordonanței prin care procurorul a dispus renunțarea la urmărirea penală.

¹ În prezent, această infracțiune nu mai există în peisajul juridic românesc; începând cu 1 ianuarie 2024, sunt incriminate următoarele fapte: violul săvârșit asupra unui minor; agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor.

² Deși se pune accent pe combaterea corupției, iată că s-au adoptat, surprinzător, și soluții de netrimiteri în judecată [așa cum releva Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pe site-ul http://www.mpublic.ropresa20163070_C_2015_RENUNTARE_URMARIRE_PENALA.pdf (accesat la 10 aprilie 2017)].

³ Actualmente, infracțiunea poartă denumirea de „folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane”.

viziune greșită de politică penală, adoptată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, sub conducerea procurorului general de la acea dată¹.

În atari condiții, Curtea Constituțională a României, cu majoritate de voturi, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 318 C.pr.pen. sunt neconstituționale. Instanța constituțională a statuat că dispozițiile sus-menționate contravin principiului legalității prevăzut în art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată, precum și prevederilor art. 124 alin. (1) coroborate cu art. 126 alin.(1) din aceeași lege constituțională, potrivit cărora justiția se înfăptuiește în numele legii și se realizează prin instanțele judecătorești stabilite de lege².

Așadar, a apărut necesitatea modificării de urgență a instituției renunțării la urmărire penală. Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară³, introducând controlul judecătorului asupra activității procurorului⁴, așa cum este firesc, de altfel,

¹ A se vedea, pe larg (Ivan & Ivan, 2016, pp. 155-173) Inspekția Judiciară a constatat deficiențe în activitatea procurorilor (a se vedea Raportul privind verificarea practicii parchetelor din cadrul Ministerului Public privind renunțarea la urmărire penală nr. 3789 IJ 696 DIP 2017, fiind disponibil la acea dată și pe site-ul <http://www.inspectiajudiciara.ro/News.aspx>).

² A se vedea Decizia Curții Constituționale a României nr. 23/2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016.

³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016.

⁴ Punctele 82-85 ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 prevăd, printre altele, că art. 318 și art. 335 alin. (3)-(4) C.pr.pen. se modifică și se completează, după cum urmează:

„Art. 318. Renunțarea la urmărire penală

(1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.

(2) Interesul public se analizează în raport cu:

a) conținutul faptei și împrejurările concrete de săvârșire a faptei;

b) modul și mijloacele de săvârșire a faptei;

c) scopul urmărit;

d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii;

e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia;

f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;

g) existența unei disproporții vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfășurarea procesului penal și gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii.

(3) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârșirea infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

(4) Atunci când autorul faptei nu este identificat, se poate dispune renunțarea la urmărirea penală prin raportare doar la criteriile prevăzute la alin. (2) lit. a), b), e) și g).

(5) Nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală pentru infracțiunile care au avut ca urmare moartea victimei.

(6) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

d) să frecventeze un program de consiliere.

(7) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute la alin. (6), stabilește prin ordonanță termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.

(8) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin. (6) din prezentul articol și art. 315 alin. (2)-(4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute la alin. (6) din prezentul articol și sancțiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(9) În cazul neîndeplinirii cu rea-credință a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (7), procurorul revocă ordonanța. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.

(10) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală este verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmită de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ordonanța este verificată de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet.

(11) Dispozițiile alin. (10) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului este stabilită prin lege specială.

(12) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată potrivit alin. (10), se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate și se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(13) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citarea persoanelor prevăzute la alin. (12).

(14) Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea persoanelor prevăzute la alin. (12), precum și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

(15) Judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia soluției de renunțare la urmărirea penală pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate și, prin încheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul în care respinge cererea de confirmare, judecătorul de cameră preliminară:

a) desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

b) desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și dispune clasarea.

(16) Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (15) este definitivă. În cazul în care judecătorul a respins cererea de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat."

„Art. 335. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale

și cum trebuia să se întâmple de la început, pentru a se evita arbitrarul unor procurori în aplicarea legii¹.

3. Analiza instituției renunțării la urmărirea penală

Față de considerațiile pe care le-am făcut într-un studiu anterior (Ivan & Ivan, 2016, pp. 155-173), care rămân valabile în continuare, adăugăm următoarele:

A. Lipsa interesului public în urmărirea faptei. În lumina actualelor reglementări [art. 314 alin. (1) lit. b) și art. 318 alin. (1)-(4) C.pr.pen.], în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.

Interesul public se analizează în raport cu:

a) conținutul faptei și împrejurările concrete de săvârșire a faptei;

[...]

(3) Când constată că suspectul sau inculpatul nu și-a îndeplinit cu rea-credință obligațiile stabilite conform art. 318 alin. (6), procurorul revocă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.

(4) Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancțiunea nulității. Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea suspectului sau, după caz, a inculpatului și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

(4¹) Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea de confirmare, verifică legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.

[...]"

Tot astfel, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 s-a menționat că art. 314 alin. (1) lit. b) C.pr.pen. se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) renunțarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale.”

Deopotrivă, prin Ordonanța de urgență sus-menționată s-a relevat că art. 549¹ alin. (1) se modifică, după cum urmează:

„Art. 549¹. Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării

(1) În cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărire penală confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut la art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau după pronunțarea hotărârii prin care plângerea a fost respinsă ori prin care a fost confirmată ordonanța de renunțare la urmărire penală.”

¹ Pentru un punct de vedere contrar, a se vedea (Tătar, 2017, pp. 163-173)

- b) modul și mijloacele de săvârșire a faptei;
- c) scopul urmărit;
- d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii;
- e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia;
- f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;
- g) existența unei disproporții vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfășurarea procesului penal și gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii.

Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârșirea infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

Atunci când autorul faptei nu este identificat, se poate dispune renunțarea la urmărirea penală prin raportare doar la criteriile menționate mai sus la lit. a), b), e) și g).

B. Excluderea unor infracțiuni grave. Potrivit art. 318 alin. (5) C.pr.pen., nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală pentru infracțiunile care au avut ca urmare moartea victimei, cum ar fi: lipsirea de libertate în mod ilegal urmată de moartea victimei [art. 205 alin. (4) din Codul penal actual (în continuare C.pen.)], violul urmat de moartea victimei [art. 218 alin. (4) C.pen.] etc. Credem că lista ar fi trebuit extinsă și la alte infracțiuni grave, și anume: tâlhăria simplă (pedeapsa închisorii fiind de la 2 la 7 ani - art. 233 C.pen.), unele infracțiuni de corupție {cum ar fi darea de mită [pedeapsa închisorii fiind de la 2 la 7 ani - art. 290 alin. (1) C.pen.)]}, inclusiv cele împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene – cu excepția celor care au produs consecințe deosebit de grave (art. 18¹-18⁵ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție¹, cu modificările și completările ulterioare) etc.

C. Controlul procurorului ierarhic superior. În conformitate cu art. 318 alin. (10)-(11) C.pr.pen., ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărire penală este verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior; când ordonanța de renunțare la urmărirea penală a fost întocmită de un procuror de la

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, aceasta este verificată de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. Aceste dispoziții se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului este stabilită prin lege specială.

D. Controlul judecătorului. Articolul 318 alin. (12)-(16) C.pr.pen. statuează:

Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată de procurorul ierarhic superior, se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate și se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citarea persoanelor sus-menționate.

Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea persoanelor sus-menționate, precum și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

Judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia soluției de renunțare la urmărirea penală pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate și, prin încheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul în care respinge cererea de confirmare, judecătorul de cameră preliminară:

- a) desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;
- b) desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și dispune clasarea.

Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile sus-menționate este definitivă. În cazul în care judecătorul a respins cererea de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat.

E. Continuarea urmăririi penale. Față de reglementarea anterioară, în cazul renunțării procurorului la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul nu mai poate cere continuarea urmăririi penale.

F. Revocarea ordonanței de renunțare la urmărirea penală și redeschiderea urmăririi penale. Potrivit art. 318 alin. (9) și art. 335 alin. (3)-(4¹) C.pr.pen., în cazul neîndeplinirii cu

rea-credință a obligațiilor stabilite conform art. 318 alin. (6) din același cod în termenul prevăzut la alin. (7) al art. 318 C.pr.pen., procurorul revocă ordonanța de renunțare la urmărirea penală și dispune redeschiderea urmăririi penale. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.

Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancțiunea nulității. Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea suspectului sau, după caz, a inculpatului și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea de confirmare, verifică legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.

4. Concluzii

Reglementarea deficitară a instituției renunțării la urmărire penală a fost îndreptată parțial prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016. În continuare, marja de apreciere a procurorului este foarte largă, mai ales dacă avem în vedere unele criterii folosite la analiza interesului public în urmărirea faptei, cum ar fi eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia; or, aprecierea de însuși organul de urmărire penală a propriului efort în instrumentarea unei cauze penale este de natură să creeze pasivitate și un mod arbitrar de aplicare a legii penale (mai ales în cauzele cu autori neidentificați și/sau victime neidentificate) (Ivan, 2023, pp. 19-21, 288-293).

Susținem, ca și în studiul anterior (Ivan & Ivan, 2016, pp. 171-173), regândirea instituției renunțării la urmărire penală prin limitarea intervenției procurorului în înfăptuirea justiției penale cât mai mult [pedeapsa prevăzută de legea penală să fie amenda sau închisoarea care să nu depășească un an¹; fapta să fie în mod vădit

¹ În Proiectul actualului Cod de procedură penală (în forma transmisă Parlamentului de către Ministerul Justiției), renunțarea la urmărirea penală putea interveni numai în cazul infracțiunilor pentru care legea prevedea pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani; ulterior, fără a se cunoaște argumentele, în Parlamentul României, limita închisorii a fost majorată la cel mult 7 ani.

lipsită de importanță, luând ca model atât art. 18¹, cât și art. 90 din Codul penal anterior (din 1969, actualmente abrogat)¹, în care era reglementată înlocuirea răspunderii penale], precum și prin introducerea unui sistem de sancțiuni cu caracter administrativ (avertismentul, amenda de la 10 lei la 1.000 lei)², pentru a se satisface principiul: orice faptă săvârșită atrage inevitabil aplicarea unei sancțiuni.

¹ „Art. 18¹. Faptă care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni

Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni.

La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului.

În cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanța aplică una din sancțiunile cu caracter administrativ prevăzute în art. 91.”

„Art. 91. Sancțiunile cu caracter administrativ

Când instanța dispune înlocuirea răspunderii penale, aplică una din următoarele sancțiuni cu caracter administrativ:

- a) mustrarea;
- b) mustrarea cu avertisment;
- c) amenda de la 10 lei la 1.000 lei.”

„Art. 90. Condițiile înlocuirii

Instanța poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea care atrage o sancțiune cu caracter administrativ, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- a) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de cel mult un an sau amendă ori s-au săvârșit infracțiunile prevăzute în art. 208, 213, 215 alin. (1), art. 215¹ alin. (1), art. 217 alin. (1), art. 219 alin. (1), dacă valoarea pagubei nu depășește 10 lei sau infracțiunea prevăzută în art. 249, dacă valoarea pagubei nu depășește 50 lei;
- b) fapta, în conținutul ei concret și în împrejurările în care a fost săvârșită, prezintă un grad de pericol social redus și nu a produs urmări grave;
- c) paguba pricinuită prin infracțiune a fost integral reparată până la pronunțarea hotărârii;
- d) din atitudinea făptuitorului după săvârșirea infracțiunii rezultă că acesta regretă fapta;
- e) sunt suficiente date că făptuitorul poate fi îndreptat fără a i se aplica o pedeapsă.

Înlocuirea răspunderii penale nu se poate dispune dacă făptuitorul a mai fost anterior condamnat sau i s-au mai aplicat de două ori sancțiuni cu caracter administrativ. Condamnarea se consideră inexistentă în situațiile prevăzute în art. 38.”

² În sensul că niciodată infracțiunile nu au fost – și nu ar putea fi – sancționate administrativ, a se vedea (Popescu, 2016, pp. 163-173) Totuși, să nu uităm că actuala lege penală a instituit și unele sancțiuni de drept administrativ, chiar dacă fapta comisă constituie infracțiune [cum ar fi avertismentul – aplicabil în cazul renunțării la aplicarea pedepsei (art. 81 C.pen.)] A se vedea, în acest sens (Ivan & Ivan, 2024, pp. 280, 359).

„Art. 81. Avertismentul

(1) Când dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, instanța aplică infractorului un avertisment.

(2) Avertismentul constă în prezentarea motivelor de fapt care au determinat renunțarea la aplicarea pedepsei și atenționarea infractorului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni.

(3) În caz de concurs de infracțiuni se aplică un singur avertisment.”

Bibliography

- Ivan, G. (2023). *Criminologie. O abordare pragmatică/Criminology. A pragmatic approach*. Bucharest: C.H. Beck.
- Ivan, G., & Ivan, M.-C. (2024). *Drept penal. Partea generală conform Codului penal/Criminal law. General part according to the Criminal Code, 6th edition, revised and added*. Bucharest: C.H. Beck.
- Ivan, M.-C., & Ivan, G. (2016). Renunțarea la urmărirea penală. O instituție inutilă?/Abandoning criminal prosecution. A useless institution? *Revista transfrontalieră de științe penale nr. 1/Cross-border Journal of Criminal Sciences No. 1*, 155-173 . Retrieved from <http://www.universuljuridic.ro/renuntarea-la-urmarirea-penala-o-institutie-inutila/>
- Popescu, L. (2016). De lege ferenda? Completarea art. 318 din Codul de procedură penală – amenda/De lege ferenda? Supplementing art. 318 of the Code of Criminal Procedure – fine. *Pro Lege/Pro law, no 4*, 152-154. Retrieved from <http://revistaprolege.ro/de-lege-ferenda-completarea-art-318-din-codul-de-procedura-penala-amenda/>
- Tătar, D. (2017). Din nou despre art. 318 din Codul de procedură penală/ Again about art. 318 of the Criminal Procedure Code. *Pro Lege/Pro Law, no 1*, 163-173. Retrieved Nov 12, 2024, from <http://revistaprolege.ro/din-nou-despre-art-318-din-codul-de-procedura-penala/>
- Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000/ Official Monitor of Romania, Part I, no. 219 of May 18, 2000.